

Huvudman

Järfälla kommun
kontakt@jarfalla.se

Beslut

Datum 2025-05-27

Dnr 2025:2051

Sida **1 (8)**

Ärendet

Tillsyn av vuxenutbildningen Järfälla Lärcentrum i Järfälla kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Järfälla kommun att senast den **1 oktober 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande rektorns beslut om att fördela hela eller delar av kurser till arbetsplatser. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Järfälla Lärcentrum inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Järfälla kommun ska vidta följande åtgärder

Rektorns beslut om att fördela hela eller delar av kurser till arbetsplatser

1. Se till att rektor fattar beslut om att hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser. Besluten ska vara tydligt kopplade till innehållet i kursplanerna och det ska framgå vilka kursmoment som förlagts till arbetsplatsförlagt lärande (APL). Besluten ska fattas innan det arbetsplatsförlagda lärandet påbörjas och ska dokumenteras. Huvudmannen ska redovisa de beslut om att fördela hela eller delar av kurser till arbetsplatser som fattas av rektorn för yrkespaket med inriktning undersköterska och undersköterska med svenska som andraspråk i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap 27 § Förordningen om vuxenutbildning i dess lydelse enligt SFS 2011:1108).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser extra anpassningar, validering av elevers kunskaper, anmälan om kränkande behandling och att betyg sätts på varje avslutad kurs.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:2051) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2025 inlett en tillsyn av Järfälla kommuns vuxenutbildning vid Järfälla Lärcentrum. Tillsynen har begränsats till gymnasial nivå för de delar huvudmannen bedriver gymnasiala kurser och yrkespaket med inriktning undersköterska och undersköterska med svenska som andraspråk.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Järfälla Lärcentrum följer gällande bestämmelser om rektorns beslut om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser, extra anpassningar, validering, anmälan av kränkande behandling samt att betyg sätts på varje avslutad kurs.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal med elevhälsofunktioner och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 8 april 2025 och 16 april 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. lärarförteckning samt rektorns beslut om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Rektorns beslut om att fördela hela eller delar av kurser till arbetsplatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Som en del av tillsynen har Järfälla kommun gett in dokumentation till Skolinspektionen rörande rektorns beslut om vilka kurser som ska förläggas på arbetsplatsförlagt lärande (APL). Av ingivet dokument som benämns beslut om arbetsförlagt lärande, APL, undersköterskeutbildningen på Järfälla Lärcentrum framgår vilka kurser som kan innehålla APL samt kursernas totala poäng. Det framgår inte vilka kursmoment som förläggs till arbetsplatser eller i vilken omfattning i tid eller poäng som utbildningen förläggs till arbetsplatser. Lärare uppger i intervju att de bestämmer vilka delar som ska förläggas på arbetsplatser. Lärarna berättar vidare att de sedan går igenom hur kurserna ska förläggas tillsammans med biträdande rektor.

Rektorn uppger i intervju att det är en utmaning att förlägga kurser på APL då eleverna går olika kursspår och att man inte kan säga att elever ska ha APL i en viss kurs. Rektorn berättar att skolledningen har en dialog med lärarna om vilka delar utifrån kurserna och det centrala innehållet, samt vilka betygskriterier som förläggs på praktikplatserna. Rektorn uppger vidare att det finns ett rambeslut om vilka kurser som ska förläggas på APL och att rektorn har beslutat om det. Vidare uppger rektorn att det i beslutet inte framgår hur många veckor APL det ska vara i respektive kurs.

Huvudmannen uppger i samband med sitt yttrande på tjänsteanteckningen beslutet om att förlägga kurser till arbetsplatser finns hos skolledningen och att det är övergripande då APL är individanpassat. Av beslutet framgår vilka kurser som kan ingå i det arbetsförlagda lärandet i undersköterskeutbildningen och hur många poäng respektive kurs omfattar.

Rättslig reglering

Rektorn beslutar om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser (2 kap 27 § Förordningen om vuxenutbildning i dess lydelse enligt SFS 2011:1108).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Järfälla kommun inte följer bestämmelserna om att rektorn ska fatta beslut om att hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplats. Skolinspektionen bedömer att rektorns beslut om APL inte uppfyller författningarnas krav. Av utredningen framgår att rektorn endast har beslutat vilka kurser som ska förläggas på APL. Rektorn har dock inte fattat beslut om vilka delar av kurser som ska genomföras på arbetsplatsen och det är därmed inte tydligt hur det arbetsförlagda lärandet är kopplat till innehållet i kursplanerna. Rektorns beslut är ett viktigt led i att kvalitetssäkra det arbetsförlagda lärandet. Det måste därför vara tydligt för alla inblandade parter vad rektorn beslutat gällande vilka delar av utbildningen som är förlagd till aktuell arbetsplats. Mot bakgrund härav bedömer Skolinspektionen att beslut om vilka hela eller delar av kurser som ska förläggas till arbetsplatser inte uppfyller författningarnas krav om vilka kurser det arbetsförlagda lärandet ska omfatta i undersköterskeutbildningen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Järfälla kommuns verksamhet vid Järfälla Lärcentrum uppfyller inte författningarnas krav vad gäller rektorns beslut om att fördela hela eller delar av kurser till arbetsplatser. Det finns därför skäl att förelägga Järfälla Lärcentrum att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervju med lärare framgår att skolans specialpedagog kartlägger elevernas förutsättningar och behov av extra anpassningar vid skolstart. Lärare uppger vidare att eleverna som läser kombinationsutbildning med svenska som andraspråk läser en orienteringskurs i början av sin utbildning där en kartläggning av elevens behov sker. Lärarna berättar att de läser texter för eleverna, anpassar provsituationer och låter elever sitta enskilt om de är i behov av det. Representanter från stödtemet uppger i intervju att de arbetar för att så tidigt som möjligt uppmärksamma elever som är i behov av stöd. Vidare uppger representanter från stödteamet att

anpassningar dokumenteras och elever som läser på distans ges handledningstillfälle en gång i veckan.

Rektorn uppger att det finns ett stödteam på skolan som diskuterar olika former av anpassningar och specialpedagogen handleder lärare om hur stöd kan ges i undervisningen. Rektorn berättar att lärare också kan ta hjälp av en extra lärare om flera elever har större behov i en klass.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 3 kap. 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 5 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Validering av elevers kunskaper

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärarna berättar i intervju att eleverna får fylla i en blankett om de har erfarenhet inom olika områden och får då frågan om de vill validera sina kunskaper. Före kursstart bjuder lärarna in eleverna till en orienteringskurs och en intervju för att få en bild av elevens bakgrund och för att få en bild av vilka kurser som kan bli aktuella att validera. Lärarna berättar att det är de som beslutar om att inleda en validering och att det är teoretiskt möjligt för eleverna att validera sina kunskaper i alla kurser som huvudmannen erbjuder. Lärarna berättar vidare att det finns en digital valideringsplattform där eleven kopplas till kurserna som ska valideras. Prövningen innehåller både praktiska och teoretiska uppgifter. Lärarna uppger att lärare bedömer eleven utifrån det centrala innehållet i kurserna och eleverna kan validera mindre delar av kurserna. Om en elev gjort en prövning och inte klarat den får eleven ett intyg.

Rektorn uppger i intervju att validering startar när eleven gör sin ansökan till skolan. Den inledande kartläggningen gäller alla elever som läser yrkespaket och den sker på antagningsenheten. Elever kan ha erfarenhet av att arbeta med vård och omsorg och då kan studie- och yrkesvägledaren

göra en kartläggning. Rektorn berättar vidare att lärare kan upptäcka att en elev har förutsättningar och att man kan starta en validering i enstaka kurser och moment. Rektorn berättar vidare att det är lärarna som utifrån kartläggningen gör en sambedömning av elevens kunskaper. Om en elev inte uppnår betyg får eleven ett intyg som tas fram i skolans elevadministrativa system.

Huvudmannen uppger i samband med sitt yttrande över Skolinspektionens tjänsteanteckning från tillsynsbesöket att rektorn inte tar beslut på individnivå om validering utan att det är yrkeslärarnas expertis som används.

Rättslig reglering

Huvudmannen är skyldig att se till att en elev erbjuds validering, om eleven behöver det och valideringen görs inom ramen för en eller flera kurser eller nivåer som bekostas av elevens hemkommun. Med validering avses en strukturerad process som innehåller en fördjupad kartläggning och en bedömning som syftar till ett erkännande av en persons kunskaper oberoende av hur det förvärvats. Rektorn ska verka för att valideringen görs i enlighet med lag och andra författningar. Den som har genomgått en validering ska ha möjlighet att få resultatet erkänt genom betyg. Betyg efter en validering ska sättas genom prövning. (20 kap. 42-43 §§ skollagen.)

Validering får ske inom ramen för alla kurser och nivåer i ämnen och ska utgå från elevens förutsättningar och behov. En elev som har genomgått validering för en del av en kurs eller nivå i ett ämne behöver inte delta i undervisningen när det gäller den delen av kursen eller nivån. (2 kap. 8 § förordningen om vuxenutbildning)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Anmälan om kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare uppger i intervju att det finns blanketter för att anmäla kränkande behandling och att man kontaktar rektorn om en elev ansett sig ha blivit kränkt. Representanter från stödteamet berättar i intervju att rektorn kontaktas om en elev har blivit kränkt och att rektorn också gör anmälan. Vidare uppger representanterna att personal anmäler kränkningar till rektorn om en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling.

Rektorn uppger i intervju att rutinen kring att anmäla en kränkning är att eleven pratar med läraren först. Eleverna kan mejla till en funktionsbrevlåda eller gå till skolledningen direkt för att göra en anmälan. Vidare uppger rektorn att anmälningar kommer till skolchefens kännedom och att personal anmäler till rektorn om en elev anses sig blivit utsatt för en kränkning.

Rättslig reglering

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslut om betyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever uppger i intervju att betyg utfärdas när kursen är slut. Lärare berättar att eleverna får information om vilket betyg de får under sista kursveckan och att betyg utfärdas när kursen är slut.

Rättslig reglering

Betyg ska sättas på varje avslutad kurs och efter genomfört komvuxarbete. Inom den del av den särskilda utbildningen på grundläggande nivå som motsvarar träningsskolan inom grundsärskolan ska betyg inte sättas. Efter en avslutad kurs ska i stället ett intyg utfärdas om att eleven har deltagit i kursen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning och om komvuxarbetet i övrigt. Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser. (20 kap. 35 skollagen i dess lydelse enligt sfs 2020:447)

Betyg ska sättas på varje avslutad delkurs inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå samt kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning som inte motsvarar utbildning inom ämnesområden i anpassad grundskola. För en elev som har fått betyg på samtliga delkurser av en kurs ska ett sammanfattande betyg sättas på

kursen i dess helhet. (4 kap. 6 § förordningen om vuxenutbildning i dess lydelse enligt sfs 2022:1623)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av beslutsfattaren Erik Almqvist.

Utredaren Peter Sjöberg har varit föredragande i ärendet.